

1. МАЈ 2021. – НОВО ВРЕМЕ ЗА БОРБУ

Време великих промена на глобалном нивоу у којем данас живимо, изазваних пандемијом и економским интересима великих светских сила и центара моћи, убрзало је све оне негативне процесе, који су се дешавали задњих деценија, а који стално иду на штету радничке класе и наших грађанских права.

Синдикати су затечени дешавањима, која неминовно шире страх и неизвесност међу радницима, али и међу малим и средњим предузетницима-послодавцима. Покушаји државе да краткорочним мерама умањи негативне економске и социјалне последице, изазване пандемијом, чини се као куповина времена док се нешто не промени на светском нивоу, а које нисмо у могућности да контролишемо.

У оваквим околностима тешко је пронаћи праве речи које би могле бити подстрек сваком од нас да ће бити боље сутра али, живот иде даље...

И зато не смемо устукнути ни пред овим "невидљивим непријатељем", ни пред свим изазовима које нам носи ново време за рад. Не смемо дозволити да нам страх одузме наду, вољу и жељу да се боримо за правду и слободан живот достојан човека. Само такав живот вреди живети, јер слобода није нешто што се купује, добија или поклања, већ је то лични избор сваког од нас.

Срећан вам празник, чувајте себе и друге и

Живите слободно другови радници!

Ni bez pandemije nema razloga za ritualne prvomajske protestne šetnje kojima ne slede nikakva osmišljena kampanja i pokret za promene. Pitanje je danas i svrhe upućivanja zahteva Vladi i parlamentu, institucijama lišenim moći, čiji mandat je oročen do kraja godine. Ima li uopšte smisla obraćati se političkim akterima u atmosferi permanentne

predizborne groznice i prakse nuđenja obećanja u čijoj proveri i kontroli nećete učestvovati? Osim ako stranačke jednokratne ugovore sa građanima ne zameni Novi društveni ugovor o razvoju, demokratiji i socijalnoj pravdi iza koga će stati sindikati i građanske inicijative i pokreti i koji će od potencijalnih političkih partnera tražiti da prihvate listu preciznih zahteva sa unapred utvrđenim kontrolnim stanicama i prolaznim vremenima.

Živimo u vremenu kada je realnost postala tvrdnja da kada bi se na izborima zaista menjao sistem a ne tek ekipa na vlasti, oni se ne bi ni organizovali. Na drugoj strani, teško da se vlast može oboriti samo protestima, ma kako oni bili uporni.

Dosegnuti planetarni nivo ekonomskih, socijalnih i političkih nejednakosti i rastuće polarizacije govori da živimo u doba nakaznih ekstrema. Srbija u ovom pogledu nije nikakav izuzetak. Srbija je selektivno slaba, lukava država okrenuta interesima korporativnog kapitala i njegovih domaćih izvođača radova. Država raširenog siromaštva i nejednakosti uhvaćena u koruptivne mreže političkog klijentelizma i partijskog zapošljavanja. Država u klopci srednje razvijenosti u kojoj kakav-takav rast i zaposlenost ne garantuju pristojan kvalitet života. Država u kojoj je plata za život od proračunatih 98.000 dinara nedosanjani san za bar četiri od pet uposlenih. Država u regionu koji se opasno demografski prazni.

Talas protesta i ovde i u svetu rezultat je tri međusobno povezana uzroka. Prvo, besa zbog rastućih nejednakosti i osećaja nepravde. Drugo, srdžbe zbog sistemske, političke korupcije. I treće, frustracija koje stvaraju bahati režimi zatvarajući medijski i javni prostor za demokratsku raspravu. U pozadini protesta je osećaj strepnje, nesigurnosti i čak straha od nepredvidive budućnosti. Još pre i potrage ljudi za smislom, nadom i osećajima solidarnosti i poverenja. Istovremeno, vreme krize je i vreme za promene, za nove početke. Pandemijom je samo ojačala globalna bitka za budućnost. Povratak države u zonu odgovornosti za zdravlje i sigurnost svojih građana i priča o velikom resetovanju kapitalizma ne smeju biti tek jednokratni ustupak moćnika.

Problem svih protesta i štrajkova vođenih u poslednje dve decenije je nasušno potrebno jedinstvo socijalnih i političkih zahteva, koga nažalost nema. Dostojanstvenog rada, pristojnih zarada, boljeg radnog zakonodavstva i razvijenijeg socijalnog dijaloga jednostavno nema bez otvorenih medija, demokratskih izbora i parlamenta i poslanika spremnih da čuju glas građana. Na drugoj strani, zvuči surovo, ali se demokratija ne maže na hleb, a zavisni i kupljeni se ne mogu politički uspraviti. Za UGS Nezavisnost to je nemoguća misija bez paralelnog izvlačenja radnika iz zamke zadovoljavanja kakvim-takvim poslom i logike uzajamnog konfrontiranja i fragmentacije. Buđenje duha solidarnosti i obnova poželjnog radničkog i sindikalnog identiteta su takođe nužne prethodne pretpostavke.

Kako, međutim, izaći iz frustracije da nemamo ništa od svega nabrojanog? Kad je o sindikatima reč, oni prvo moraju postati organizacija/ pokret ne samo zaposlenih, pa ni svih radno angažovanih, već i onih koji su to bili (penzioneri) ili će to tek biti (nezaposleni). Sindikat je dom za sve koji čine svet rada. Svetu rada pripada, da parafraziram Ričarda Sejmura, svako ko nije finansijski kapitalist, nije državni ministar ili visoki javni službenik, nije visoko rangirani sudija ili policajac, ili medijski magnat – drugim rečima, nije član „bloka moći“ i servilnih akademika i profesionalaca koji ga okružuju. „Svi smo mi prekarijat. I ako smo opasni, to je zato što se spremamo zatresti iluzornu sigurnost naših vladara.“

Snažan i obavezujući „novi početak“ za sindikate sadrži efikasnu borbu za tri uvezana cilja. U jezgru su pitanja dostojanstvenog rada – zarada, uslova rada, radnih i sindikalnih prava.

U narednom krugu su pitanja razvoja i redukovanja siromaštva i nejednakosti. Snažni uticaj, ali i razvijanje stručnosti sindikata, nužni su oko pitanja makroekonomske politike, politike zapošljavanja, socijalne sigurnosti i penzija, poreske politike, kao i bezbednosti i zdravlja na radu. Tek ona mogu da konsoliduju uticaj sindikata na kreiranje javnih politika.

U trećem, najširem krugu su pitanja kvaliteta života i cirkularne, zelene ekonomije, odnosno socijalno i ekološki održivog razvoja. Šta znače zarade u svetu bez čistog vazduha, pijaće vode i pristupa kvalitetnom, celoživotnom obrazovanju? Ali i „političke ekologije“, odnosno demokratskog političkog prostora i procedura bez kojih nema ni uticajnih sindikata i efektivnog socijalnog dijaloga.

Nas u Ujedinjenim granskim sindikatima dodatno obavezuju tradicija prethodnih borbi i odabrano ime Nezavisnost. To nije tek poželjna etiketa već misija koja se uvek iznova mora dokazivati. Ona danas na planetarnom nivou znači pronalaženje odgovora na dilemu kako u vremenima poodmakle digitalizacije i robotizacije, u okviru kraćeg radnog vremena obezbediti pristojne zarade i dostupne univerzalne usluge i osnovni dohodak?

Tek akciono umreženi sindikati, u kojima na pozicije dolaze ljudi spremni i sposobni da idu u susret problemima, a ne da uzmiču pred njima, mogu zaista ići dalje od proizvođenja deklaracija i medijskih događaja i „isporučiti“, kroz institucionalizovani socijalni dijalog, sigurnost i prosperitet radnicima i građanima.

Tek solidarni, borbena i dobro organizovani, možemo, u skladu sa starim geslom radničkog pokreta, preći put od prezrenih i uniženih do uspravnih i uvažvanih.